

La cua de peix del finançament local

Joan Corbera, Delegat d'Europa press a Catalunya

En èpoques de crisi calen mesures excepcionals. I els 1.200 milions d'euros que l'Estat atorgarà als ajuntaments catalans per a obres públiques que generin ocupació és un gra més de sorra per reconstruir els malmesos pilars de l'economia mundial. Els governs locals, aquest cop, no quedaran com a convidats de pedra en una crisi de la qual no són responsables, però que pateixen més que ningú, donat que és a peu de carrer on es viuen les situacions d'atur, de pobresa o de caiguda de vendes dels comerços. La injecció milionària de diners - conjuntament amb l'autorització a les entitats locals d'incórrer en un dèficit excepcional del 0,2% del PIB el 2008 i 2009- ha estat ben rebuda per la gran majoria d'alcaldes i entitats municipalistes. És el cas de l'ACM. Les raons són ben conegudes i no escapen a ningú: és la major mobilització de recursos públics, destinats per ser gestionats directament pels governs locals.

Però malgrat la pluja de diners, cal no oblidar que es tracta d'un pedaç davant el que és l'autèntic problema dels ajuntaments: el seu model de finançament o més ben dit, la falta de finançament adequat. Està bé que ara es pugui construir una escola no programada o acabar amb les

barreres arquitectòniques de la ciutat, però el que realment necessiten els consistoris són recursos per garantir el seu dia a dia i deixar de patir, en molts casos, una insuportable asfíxia financera, i més ara que ha caigut la recaptació dels impostos locals, molt vinculats a la construcció. I en aquest marc, és també capital que la Generalitat assoleixi un bon sistema de finançament autònom, amb millors dotacions de l'Estat, ja que una part dels ingressos locals provindran de transferències de la Generalitat de Catalunya. Insisteixo, benvinguts els 1.200 milions per a noves obres públiques, però no deixa de ser una arengada per a un pobre que necessita sostre i plat calent cada dia.

"Malgrat la pluja de diners, cal no oblidar que es tracta d'un pedaç davant el que és l'autèntic problema dels ajuntaments: el seu model de finançament o més ben dit, la falta de finançament adequat."

Segons el decret-Ilei del Govern, els projectes que s'acullin al fons d'inversió local han de ser de nova planificació, és a dir, no previstos en el pressupost de l'any 2009, i a més s'han de licitar en el termini d'un mes després d'aprovat pel Ministeri d'Obres Públiques. Aquest fet pot provocar una paradoxa: que obres prioritàries pel municipi -se suposa que recollides al pressupost- tinguin una execució més lenta que no pas el paquet d'obres exprès, que inicialment no formaven part de la planificació urbanística anual. Però hi ha un fet que provoca encara més incertesa: està molt bé construir un nou equipament (un poliesportiu,

una escola), però un cop construït, d'on provindran els recursos per al seu manteniment? Esgotats els diners extres de l'Estat, ¿d'on vindran les futures millores?

Sens dubte la nova injecció de diners servirà perquè els equips de govern municipals -i els alcaldes al capdavant-- acompleixin els seus compromisos amb els ciutadans. En aquest punt, seria desitjable que, tan bon punt sigui possible, i tot i la rapidesa amb què s'han de presentar els projectes --entre el 10 de desembre i el 24 de gener de 2009-- les inversions extres siguin pactades amb l'oposició. Bàsicament, perquè qualsevol intervenció urbanística té vocació de permanència i no hauria d'estar sotmesa als dictats electorals. El consens, encara que amb presses, seria desitjable.

El fet que el repartiment dels diners es faci bàsicament al sector constructor -encarregat d'executar les obres-no deixa de ser un greuge comparatiu per a la resta de sectors econòmics del municipi. Per què no un pla estatal d'ajuts als botiguers? O als restauradors? O a les indústries?, grans generadores de riquesa. Els constructors hauran d'acreditar, això sí, que contracten persones en l'atur (aspecte lloable i que cal remarcar), però com a contrapartida cobraran dins els trenta dies naturals a la data d'entrega de les obres, uns terminis que gairebé mai s'acompleixen degut a les tensions financeres dels ajuntaments. I aquí, un cop més, torna a aparèixer la cua de peix del finançament, el veritable problema de fons del món local.